

**DZIAŁALNOŚĆ PRORODZINNA
BISKUPA PROFESORA KAZIMIERZA MAJDAŃSKIEGO
Z PERSPEKTYWY DIECEZJI
SZCZECIŃSKO-KAMIEŃSKIEJ**

Grzegorz Wejman*

Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego

Wprowadzenie

Kazimierz Majdański przyszedł na świat 1 marca 1916 roku w Małgowie na ziemi kaliskiej jako trzynaste, najmłodsze, dziecko Józefa i Rozalii z domu Mielczarek; w rodzinie głęboko religijnej, o szerokich zainteresowaniach społecznych i patriotycznych. Ojciec był człowiekiem niesłuchanie prawym, matka – pełną życia, a brat Walenty – żarliwym obrońcą rodziny i życia nienarodzonych oraz autorem cennych książek o Polsce bogatej dziećmi.

Atmosfera domu rodzinnego pomogła mu wzrastać w postawie szlachetności i dlatego też wyjątkowo cenił sobie życie, i to doczesne, i to Boże – tak wyraźnie doświadczone owego pamiętnego dnia – 29 kwietnia 1945 roku – kiedy bramy piekielnego obozu w Dachau zostały otwarte.

Nadto przyjaźń z wielkimi ludźmi, jak choćby z kard. Andrzejem Deskurem czy też Sługą Bożym Wilhelmem Plutą – biskupem rodzin, a także ścisła współpraca ze z Sługą Bożym kard. Stefanem Wyszyńskim, a nade wszystko ze

---

* Ks. dr hab. Grzegorz Wejman, prof. US – prezbiter archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej. Kierownik Katedry Historii Kościoła i Patrologii Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Zainteresowania badawcze: dzieje Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim i Środkowym Nadodrzu. E-mail: gwejman@knob.pl.

św. Janem Pawłem II – papieżem rodzin, zaowocowały wielką troską o Polskę bogatą w zdrowe rodziny.

Abp prof. dr hab. K. Majdański zmarł w Niedzielę Dobrego Pasterza 29 kwietnia 2007 roku, w Godzinie Miłosierdzia w 91. roku życia, 62. roku kapłaństwa i 44. roku biskupstwa. Odszedł do wieczności w dniu bardzo symbolicznym dla niego – rocznicy uratowania go z gehenny obozu koncentracyjnego w Dachau za sprawą św. Józefa, któremu 22 kwietnia polscy duchowni tam więzieni złożyli Akt Zawierzenia.

Setna rocznica urodzin śp. abp. K. Majdańskiego to właściwa okazja, by ukazać w różnych wymiarach jego posługę na rzecz rodziny¹. I chociaż pojawiło się już wiele opracowań dotyczących życia i działalności abp. K. Majdańskiego, to jednak postać ta ciągle domaga się nowych naukowych opracowań².

1. Działalność prorodzinna w Kościele powszechnym i polskim

Z pewnością wielkim wyróżnieniem dla biskupa szczecińsko-kamińskiego K. Majdańskiego było powołanie go 19 stycznia 1980 roku przez papieża Jana Pawła II na wiceprzewodniczącego i sekretarza Papieskiego Komitetu ds. Rodziny (z siedzibą w Rzymie). We współpracy z sekretarzem Synodu Biskupów przygotował V Synod Biskupów roku 1980 roku nt. „Zadania rodziny chrześcijańskiej w świecie współczesnym”³. Podjął wówczas dwie ważne dla przebiegu synodu pionierskie inicjatywy: zorganizowanie udziału w synodzie audytorów świeckich (głównie małżonków) oraz przygotowanie Światowego Dnia Rodzin w Rzymie (12 października 1980 roku). Gdy komitet został przekształcony w odrębną Radę ds. Rodzin, biskup został powołany 6 sierpnia 1981 roku na członka Prezydium Papieskiej Rady ds. Rodziny. W Prezydium bp K. Majdański reprezentował Europę; pozostał nim do 1983 roku.

---

¹ *Arcybiskup prof. dr hab. Kazimierz Majdański. Obrońca życia i mąż stanu*, red. K. Kozłowski, G. Wejman, „Rozprawy i Studia Uniwersytetu Szczecińskiego” 794 (2011), s. 189.

² Autor niniejszego artykułu naukowego złożył do druku tekst: *Abp Kazimierz Majdański (1916–2007)*, w: *Słownik teologów katolickich*, gdzie przedstawił całość publikacji naukowych dotyczących życia i posługi abp. Kazimierza Majdańskiego. Abp K. Majdański był ordynariuszem diecezji szczecińsko-kamińskiej do 25 marca 1992 r. Z tym dniem został zwolniony przez papieża Jana Pawła II ze swoich obowiązków i podniesiony do rangi arcybiskupa *ad personam*.

³ K.R. Prokop, *Biskupi zachodniopomorscy (X–XX w.)*, Koszalin 2003, s. 292.

W tym czasie, od 19 do 21 września 1980 roku, wziął udział w światowym Kongresie Kapłańskiej Ligi Maryjnej w Fatimie, podczas którego 20 września wygłosił referat: *Rodzina źródłem powołań*⁴.

Następnego roku (1981) od 5 do 16 stycznia przebywał w Rzymie, gdzie wygłosił referat na I Międzynarodowym Kongresie Rodzin Afryki i Europy pt. *Najcenniejszy dar małżeństwa*. Natomiast 3 maja 1981 roku wziął udział w światowym Kongresie Famiglie Nuove. Tutaj przewodniczył koncelebrze i wygłosił referat pt. *Podstawy teologiczne powołania rodzinnego*. Referat pt. *Rodzina jako instytucja życia* wygłosił również na międzynarodowym spotkaniu rodzin we Frascati.

W dniach 9–17 grudnia 1991 roku w Rzymie wziął udział wraz z kardynałami i biskupami w europejskim sympozjum zorganizowanym przez Papieską Radę Rodziny; 11 i 12 – spotkał się z rodzinami Europy; 12 – dla tychże rodzin odprawił Mszę św. z homilią w Domus Mariae; 14 – spotkał się z abp. Dionigim Tettamanzim, sekretarzem generalnym Konferencji Episkopatu Włoch; 15 – wziął udział w audiencji u Ojca Świętego⁵.

2. Posługa na rzecz rodziny na polu naukowym

2.1. Instytut Studiów nad Rodziną

Począwszy od 1969 roku, ksiądz biskup podjął pracę naukowo-dydaktyczną w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, prowadząc wykłady w zakresie teologii pastoralnej małżeństwa i rodziny. W 1972 roku Rada Wydziału Teologicznego ATK nadała mu stopień doktora habilitowanego. W 1982 roku otrzymał tytuł naukowy profesora.

W 1973 roku jako docent zorganizował samodzielny Zakład Teologii Praktycznej na Wydziale Teologicznym AKT w Warszawie, powołany do życia zarządzeniem Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z 29 kwietnia 1975 roku. 7 maja 1975 roku w piśmie rektora ATK poinformowano wszystkich ordynariuszy diecezji o fakcie utworzenia tej instytucji. Zakład Teologii Praktycznej rozpoczął swą działalność w roku akademickim 1975/1976. Na studiach

---

⁴ G. Wejman, *Kalendarium (archi)diecezji szczecińsko-kamieńskiej*, w: *Kalendarium Kościoła na Pomorzu Zachodnim i Ziemi Lubuskiej ze szczególnym uwzględnieniem lat 1945–2005*, red. G. Wejman, „Studia i Rozprawy Uniwersytetu Szczecińskiego” 11 (2007), s. 384.

⁵ Tamże, s. 415–416.

dziennych wiedzę zdobywali studenci świeccy i duchowni, a na zaocznych – tylko duchowni. W roku akademickim 1978/1979 na studiach zaocznych znalazły się również siostry zakonne. 27 września 1980 roku nastąpiło formalne przekształcenie Zakładu Teologii Praktycznej w Instytut Studiów nad Rodziną, zaś w roku akademickim 1980/1981 na studiach zaocznych zaczęły studiować także osoby świeckie.

Kolejnym ważnym momentem w historii Instytutu⁶ było otwarcie 28 października 1982 roku jego domu w Łomiankach k. Warszawy. 16 czerwca 1987 roku wyodrębniono Instytut Studiów nad Rodziną z Wydziału Teologicznego ATK, stał się on samodzielną jednostką pozawydziałową⁷. Był nim do 26 czerwca 1997 roku. 20 lipca 1993 roku zostało powołane przy Instytucie uchwałą Senatu ATK Podyplomowe Studium Nauk o Rodzinie, a 12 stycznia 1995 roku Rada Główna Szkolnictwa Wyższego wprowadziła, na wniosek Instytutu nowy kierunek – nauki o rodzinie – do wykazu kierunków studiów w Polsce⁸. Obecnie Instytut działa w ramach Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Biskup K. Majdański, będąc ordynariuszem szczecińsko-kamieńskim (od 1 marca 1979 roku)⁹, 18 sierpnia 1979 roku założył w Szczecinie punkt konsultacyjny Zakładu Teologii Praktycznej Wydziału Teologicznego ATK w Warszawie. Zakład ten, a później Instytut Studiów nad Rodziną, składał się z 4 pracowni: teologii małżeństwa i rodziny, psychologii i pedagogiki, biomedycznych aspektów rozwoju człowieka oraz socjologii i ekonomii¹⁰. Zorganizowany był on z myślą o kształceniu księży, ale począwszy od 1984 roku zaczęto przyjmować do niego także studentów świeckich. Na pierwszy rok studiów zgłosiło się 41 kapłanów. W okresie 20-lecia działalności ISnR studia w Punkcie Konsultacyjnym w Szczecinie ukończyło 602 osób, z czego 376 uzyskało tytuł magistra teologii¹¹.

---

⁶ 2–13 sierpnia 1984 r. miała miejsce pierwsza pielgrzymka Instytutu Studiów nad Rodziną do Rzymu. Tamże, s. 393–394.

⁷ Zarządzenie nr 12 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 16 czerwca 1987 r. w sprawie zmian organizacyjnych w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Zob. A. Offmański, *Instytut Studiów nad Rodziną UKSW. Punkt Konsultacyjny w Szczecinie*, Szczecin 2000, s. 5.

⁸ Uchwała nr 105/95. Zob. A. Offmański, dz. cyt., s. 5.

⁹ *Ingres szczeciński*, 8 IV 1979 r., „Prezbiterium” 76 (1979), nr 4, s. 138–153.

¹⁰ M. Wittlieb, „*Gaudeamus igitur*” w *szczecińskim Punkcie Konsultacyjnym ATK*, „Prezbiterium” 12 (1979), s. 370–371.

¹¹ A. Offmański, dz. cyt., s. 5–12.

Od roku akademickiego 2006/2007 w Szczecinie działa kierunek „studia nad rodziną” na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego jako kontynuacja powstałego jeszcze w 1979 roku ISnR. W 2009 roku powstał II stopień wspomnianego kierunku, czyli studia magisterskie.

Kardynał Pio Laghi, prefekt Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego, podczas 20-lecia Instytutu 1 maja 1995 roku powiedział: „Instytut w Łomiankach stał się prototypem innych Instytutów tego rodzaju na świecie, szczególnie zaś Instytutu Jana Pawła II przy Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie”¹².

2.2. Seminarium duchowne

Również Wyższe Seminarium Duchowne w Szczecinie, będące sercem diecezji, głęboko leżało na sercu jego pasterzowi. Od początku swojej biskupiej posługi bp K. Majdański starał się o pozwolenie na budowę seminarium duchownego. 24 marca 1981 roku erygował Wyższe Seminarium Duchowne w Szczecinie pw. Najświętszej Rodziny z Nazaretu¹³.

Prace przy budowie nowego gmachu uczelni rozpoczęto dopiero 11 sierpnia 1983 roku. Do budynku wznoszonego przy ul. Papieża Pawła VI nr 2 we wrześniu 1985 roku przeniósł się szósty rocznik, a w 1987 roku już wszystkie zamieszkały w nowym seminarium. Kamień węgielny w ścianę wznoszonej budowli wmurował 11 czerwca 1987 roku papież Jan Paweł II¹⁴. Po zakończonej budowie nuncjusz apostolski abp Józef Kowalczyk 23 października 1993 roku dokonał aktu poświęcenia kaplicy i błogosławieństwa całego seminarium¹⁵, a 28 listopada

---

¹² Tamże, s. 6.

¹³ Archiwum Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego w Szczecinie, bp K. Majdański, *Dekret, znak: B 2 – 6/81*, Szczecin, 24 marca 1981 r. Oto jego treść: „Na chwałę Boga w Trójcy Świętej Jedynego, dla zapewnienia dalszego pomyślnego rozwoju Diecezji poprzez posługę kapłańską, z dniem dzisiejszym, w oparciu o przepisy Prawa Kanonicznego /por. kan. 1354 § 1 K.P.K./, niniejszym dekretem erygujemy Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Szczecińsko-Kamieńskiej w Szczecinie po wezwaniu Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Której opiece Seminarium to najpokorniej zawieramy”. Zobacz także: K. Majdański, *Dekret erekcji Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Szczecińsko-Kamieńskiej*, „Prezbiterium” 2–3 (1981), s. 111.

¹⁴ Jan Paweł II, *Przemówienie Ojca Świętego do alumnów seminariów duchownych, Szczecin, katedra św. Jakuba 11 czerwca 1987 r.*, „Prezbiterium” 4–6 (1987), s. 43.

¹⁵ *Poświęcenie kościoła seminaryjnego i seminarium, inauguracja Roku Akademickiego w AWSd, konferencja biskupów archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej*, „Prezbiterium” 9–10 (1993), s. 254–255.

1993 roku abp Marian Przykucki wydał dekret ustanawiający kościół seminaryjny pw. Świętej Rodziny kościołem rektorskim¹⁶.

Od roku akademickiego 2003/2004 seminarium duchowne działa w ramach Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego i kształci ok. 40 alumnów w sumie na wszystkich latach.

2.3. Sympozja naukowe

W okresie pasterzowania bp. K. Majdańskiego w diecezji szczecińsko-kamieńskiej (1979–1992) z wyższych kościelnych uczelni funkcjonowały dwie: Wyższe Seminarium Duchowne i Instytut Studiów nad Rodziną. W nich w tym czasie prowadzono głównie wykłady i ćwiczenia, a sympozja naukowe były wyjątkową rzadkością. Dlatego każde takie naukowe spotkanie było bardzo cenne.

5 listopada 1985 roku w bazylice katedralnej pw. św. Jakuba Apostoła odbyła się sesja naukowa pt. *Ze śmierci do życia* i dotyczyła „obozów koncentracyjnych z perspektywy 40-lecia”¹⁷.

Wielkim wydarzeniem było ogólnopolskie sympozjum naukowe *Dar ludzkiego życia* z okazji 20. rocznicy ogłoszenia przez papieża Pawła VI encykliki *Humanae vitae*. Odbyło się ono w WSD w Szczecinie. W sympozjum wzięło udział kilkaset osób świeckich i duchownych z diecezji szczecińsko-kamieńskiej. Referaty wygłosili: bp prof. K. Majdański, bp prof. S. Smoleński, ks. prof. T. Styczeń, ks. prof. W. Skrzydlewski, ks. dr A. Szostak, ks. doc. J. Bajda, doc. M. Braun-Gałkowska, prof. T. Kukołowicz i dr W. Półtawska¹⁸.

2.4. Najważniejsze publikacje

Biskup K. Majdański w sposób wręcz doskonały wykorzystał możliwości druku, aby przybliżyć czytelnikom ważny temat, jakim jest życie. Jest on autorem ponad 30 pozycji książkowych i kilkuset artykułów w różnych językach¹⁹. Wśród prac teologicznych szczególne znaczenie ma synteza z zakresu teologii mał-

---

¹⁶ M. Przykucki, *Dekret ustanowienia kościoła rektorskiego w seminarium*, „Prezbiterium” 11–12 (1993), s. 328.

¹⁷ K. Majdański, *Będziecie moimi świadkami*, Szczecin 1987.

¹⁸ G. Wejman, *Kalendarium (archi)diecezji szczecińsko-kamieńskiej*, s. 407–408.

¹⁹ D. Bazyluk, *Publikacje ks. abp. prof. dr. hab. Kazimierza Majdańskiego*, w: *Arcybiskup prof. dr hab. Kazimierz Majdański. obrońca życia i mąż stanu*, red. K. Kozłowski, G. Wejman, „Rozprawy i Studia Uniwersytetu Szczecińskiego” 794 (2011), s. 169–189.

żeństwa i rodziny – podręcznik pt. *Wspólnota życia i miłości* (3 wydania polskie, tłumaczenia na języki włoski i francuski).

Idąc za sugestią papieża Jana Pawła II, spisał wspomnienia o przeżyciach obozowych w książce pt. *Będziecie Moimi świadkami* (3 wydania polskie, tłumaczenia na włoski, hiszpański, niemiecki i francuski).

W okresie posługi w diecezji szczecińsko-kamieńskiej wydał m.in.: *Listy pasterskie 1979–1992*, Szczecin 1997 oraz zbiory homilii: *Wrócił tu Kościół*, Szczecin 1985, *Nad Odrę i Bałtyk przyszło nowe*, Szczecin 1988, *Szczecińskie rocznice* (cz. I, Szczecin 1988, cz. II, Szczecin 1992), *Do Serca Maryi, Matki. Homilie fatimskie*, Szczecin 1992. Wybór tekstów o problematyce patriotycznej wydany został w zbiorze pt. *Ojczyzna jest Matką*, Łomianki 2005. Dokonał licznych tłumaczeń, opracowań i recenzji. Jest też redaktorem szeregu pozycji książkowych²⁰.

3. Na polu instytucjonalnym

3.1. Wspólnota Świętej Rodziny

Bp K. Majdański nie tylko pragnął zgłębiać naukowo temat rodziny, ale również rozszerzać go poprzez powoływanie służących jej instytucji. Taką była Wspólnota Świętej Rodziny.

Zamiar jej powołania został wyrażony przez bp. K. Majdańskiego po raz pierwszy w dokumencie pisanym 4 grudnia 1982 roku. Następnie zredagowana została *Reguła życia Wspólnoty Najświętszej Rodziny* (4 marca 1983 roku) i przedstawiona papieżowi Janowi Pawłowi II 24 marca 1984 roku (w przeddzień Jubileuszu Rodzin, który stał się równocześnie dniem oddania świata Niepokalanemu Sercu Maryi)²¹. W tym czasie zaczęli się zgłaszać do Wspólnoty pierwsi kandydaci. 1 grudnia 1985 roku biskup otworzył nowicjat dla kandydatek do przyszłego Instytutu Życia Konsekrowanego²², zaś 11 października 1986 roku powołał dekretem, w sposób formalny – jako ordynariusz diecezji szczecińsko-kamieńskiej – Wspólnotę Świętej Rodziny (Pia unio Sanctae Familiae), z zamiarem

---

²⁰ K.R. Prokop, dz. cyt., s. 295. Autor niniejszego artykułu naukowego złożył do druku tekst: *Abp Kazimierz Majdański (1916–2007)*, w: *Słownik teologów katolickich*, gdzie przedstawił wszystkie publikacje naukowe abp. K. Majdańskiego.

²¹ G. Wejman, *Kalendarium (archi)diecezji szczecińsko-kamieńskiej*, s. 393.

²² Tamże, s. 398.

przekształcenia Wspólnoty w Instytut Świecki Życia Konsekwowanego Świętej Rodziny, gdy tylko zostaną spełnione warunki wymagane przez Kościół²³.

Pierwsze Konstytucje Wspólnoty Świętej Rodziny podpisane zostały 4 października 1986 roku²⁴. Istotny udział w powstaniu Wspólnoty miała dr n. med. M. Wójcik, od dawna współpracująca na życzenie Prymasa Tysiąclecia kard. Stefana Wyszyńskiego z abp. K. Majdańskim, współzałożycielka Instytutu. Pełniła ona funkcję zastępcy Głównego Odpowiedzialnego Instytutu Świętej Rodziny.

Złożenie ślubów wieczystych przez założyciela Instytutu i ponowienie ślubów wieczystych (złożonych w roku 1963 na ręce Prymasa Tysiąclecia w Instytucie Pomocnic Maryi) przez współzałożycielkę odbyło się 25 grudnia 1988 roku w kaplicy domu Wspólnoty Świętej Rodziny w Łomiankach.

Pierwsi członkowie zwyczajni – kapłani – rozpoczęli okres swojej formacji w roku 1984, a w 1991 roku złożyli profesję wieczystą. W roku następnym złożyli śluby wieczyste pierwsi świeccy członkowie Wspólnoty.

Wspólnota służy od początku Instytutowi naukowemu, służąc jednocześnie ewangelizacji rodzin. Praktyka wyjazdów na rekolekcje całych rodzin w okresie wakacyjnym, połączona z wypoczynkiem, została zapoczątkowana w 1988 roku. Obecnie temu celowi służy Dom Świętej Rodziny w Wiselce na wyspie Wolin. Erygował go wraz z kaplicą publiczną, ze szczególnym błogosławieństwem papieża Jana Pawła II, abp M. Przykucki 16 lipca 1994 roku²⁵.

Arcybiskup M. Przykucki również 19 marca 1999 roku, upoważniony przez Kongregację Instytutów Życia Konsekwowanego, zatwierdził kanoniczne przekształcenie Wspólnoty Świętej Rodziny w Instytut Świecki Życia Konsekwowanego Świętej Rodziny na prawach diecezjalnych, zatwierdzając również Konstytucję Instytutu. Przełożonym Instytutu, a zarazem odpowiedzialnym za krąg męski został abp. K. Majdański, natomiast za krąg żeński dr n. med. M. Wójcik. Siedziba Instytutu mieści się w Wiselce, ul. Mieszka I nr 1²⁶.

---

²³ Tamże, s. 401.

²⁴ Aktualne zaś obowiązują od 24 stycznia 1998 r.

²⁵ M. Przykucki, *Dekret, znak: B 2 – 4/94*, „Prezbiterium” 7–8 (1994), s. 217.

²⁶ M. Przykucki, *Dekret erekcji Instytutu Świeckiego Życia Konsekwowanego Świętej Rodziny, znak AM-III-2-50/99*, „Prezbiterium” 3–4 (1999), s. 108.

3.2. Biskupi Komitet Społeczno-Charytatywny

Kiedy nadszedł trudny czas dla ojczyzny – wprowadzenie przez władze komunistyczne 13 grudnia 1981 roku stanu wojennego – zgodnie z wolą księdza biskupa Kościół diecezjalny otoczył opieką duchową i charytatywną internowanych, uwięzionych oraz ich rodziny²⁷. Księża biskupi odwiedzali internowanych w Goleniowie i Wierzchowie, np. bp K. Majdański odwiedził internowanych w Wierzchowie 7 lutego 1982 roku, odprawił dla nich Mszę św., wygłosił słowo Boże i odwiedził poszczególne cele, rozmawiając ze wszystkimi; całość spotkania trwała od godz. 11 do 17²⁸. Poza tym bp K. Majdański powołał Biskupi Komitet Społeczno-Charytatywny, który organizował opiekę nad poszkodowanymi i uczestniczył w rozdziale napływających z zagranicy paczek z odzieżą i żywnością²⁹.

Począwszy od lata 1982 roku Biskupi Komitet Społeczno-Charytatywny organizował kolonie letnie dla dzieci z rodzin uboższych, wielodzietnych, rozbitych, dotkniętych nieszczęściem lub alkoholizmem, np. w 1982 roku w koloniach wzięło udział ok. 350 dzieci w 20 ośrodkach diecezji szczecińsko-kamieńskiej.

3.3. Domy samotnej matki

Innym wymiarem służby rodzinie było poświęcenie i oddanie w opiekę Matki Bożej przez bp. K. Majdańskiego 25 kwietnia 1982 roku – w Dniu Rodzin – Domu Samotnej Matki w Karwowie³⁰. 18 czerwca 1990 roku powstał nowy Dom Samotnej Matki w Szczecinie, przy ul. Wielkopolskiej 32³¹. Dom w Karwowie jest darem ponad 90-letniej nauczycielki A. Kosobuckiej. Prowadzą go siostry

---

²⁷ K. Majdański, *III Komunikat do duchowieństwa diecezji*, „Prezbiterium” 1–2 (1982), s. 46–47.

²⁸ K. Majdański, *V Komunikat do duchowieństwa diecezji*, „Prezbiterium” 1–2 (1982), s. 60–62.

²⁹ Tamże.

³⁰ P. Fenrych, *Diecezja szczecińsko-kamieńska w XV-leciu. Kalendarium*, „Prezbiterium” 1–3 (1987), s. 90.

³¹ Archiwum Domu Samotnej Matki w Karwowie, *Kronika*, s. 96–97. Siostry ze Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego z wielkim oddaniem prowadzą na terenie dzisiejszej archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej dwa Domy Pomocy Społecznej – w Moryniu i w Brzezinach. Pierwszy z nich jest domem państwowym, ale obsługiwany przez siostry. Rozpoczęły one pracę w tym domu 5 sierpnia 1963 r., a oficjalne otwarcie nastąpiło 17 sierpnia 1964 r. Por. Archiwum Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego w Brzezinach, *Kronika domu*. Dom w Moryniu został założony w sierpniu 1949 r. Archiwum Domu Pomocy Społecznej w Moryniu, *Kronika zakładu*.

ze Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego. Na przestrzeni 25 lat istnienia domu znalazło się w nim 510 samotnych matek z całej Polski. Urodziło się tam 309 dzieci. Najmłodsza matka w Karwowie miała 13, a najstarsza – 40 lat³².

3.4. Caritas diecezjalne

Biskup od początku swej posługi duszpasterskiej w diecezji szczecińsko-kamińskiej zwracał wielką uwagę na dzieła charytatywne. Z oddaniem prowadzona akcja charytatywna stała się załącznikiem rozbudowy duszpasterstwa charytatywnego. Została ona ukoronowana reaktywowaniem 23 stycznia 1990 roku Caritas diecezji szczecińsko-kamińskiej³³. Prowadziła ona wówczas m.in.: Ognisko św. Brata Alberta w Stargardzie Szczecińskim, Centrum Socjalne w Szczecinie, poprzez Parafialny Zespół Caritas w Gryfinie – jadłodajnię na 30 gotowanych posiłków dziennie, a poprzez Parafialny Zespół Caritas w Wardyniu – Ośrodek Wspierania Rodziny w Korytowie, ponadto świetlice zajęć pozalekcyjnych w Mieszkowicach, Dębnie Lubuskim, Zielinie, Szczecinie, Noclegownię dla Mężczyzn im. Matki Teresy z Kalkuty w Szczecinie, Środowiskowe Koło Pomocy Osobom Upośledzonym, punkty wydawania żywności przez Parafialne Zespoły Caritas: Najświętszego Zbawiciela w Szczecinie, Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Szczecinie-Stołczynie, Najświętszej Maryi Panny Nieustającej Pomocy w Szczecinie, św. Józefa w Szczecinie i Matki Bożej Gromnicznej w Mostach, oraz Parafialne Zespoły Caritas i Grupy Charytatywne – w liczbie 140³⁴. Caritas była również zaangażowana w wielką akcję kolonii letnich dla ubogich dzieci. 1 stycznia 2017 roku w katedrze św. Jakuba Ap. w Szczecinie abp. A. Dzięga wręczył Dyplom Benemerentii za rok 2016 Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamińskiej³⁵.

Działalność charytatywną prowadził również w tym czasie założony przez B. Oskólską w 1984 roku Archidiecezjalny Apostolat Chorych „Rodzina Miłości Miłosiernej” w Szczecinie.

---

³² B. Nowak, *Ćwierć wieku w służbie nowego życia*, „KnOiB-Niedziela” 30 (2007), s. I–III.

³³ K. Majdański, *Dekret powołania Caritas Diecezji Szczecińsko-Kamińskiej*, *Znak: C 5 – I 3/90, Szczecin, dnia 23 I 1990 r.*, „Prezbiterium” 5–6 (1990), s. 111.

³⁴ P. Pryma, *Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamińskiej*, „KnBiO-Niedziela” 43 (1999), s. III.

³⁵ G. Wejman, *Dyplom Benemerenti 2016*, „KnBiO-Niedziela” 4 (2017), s. I.

3.5. Ognisko św. Brata Alberta

W duchu obrony życia i rodziny pod patronatem Caritas powstał ośrodek św. Brata Alberta w Szczecinie. Biskup powołał go dekretem 2 września 1991 roku³⁶. Jednakże swoje funkcjonowanie rozpoczął on już od 16 lipca 1991 roku. Ośrodek przeznaczony jest dla stałego pobytu trudnej i ubogiej młodzieży męskiej z rodzin wielodzietnych, rozbitych i patologicznych. Mieści się przy ul. Las Arkoński 1; znajduje się w nim 45 miejsc dla chłopców w wieku 14–19 lat³⁷.

3.6. Sanktuaria

W dzieło promocji rodziny wpisują się także sanktuaria maryjne na os. Słonecznym w Szczecinie i w Siekierkach.

Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej powołane 15 sierpnia 1988 roku³⁸ (brak dekretu) miało służyć szerzeniu orędzia fatimskiego, ale też – jak to zaznaczył ksiądz biskup w 1985 roku, powołując tutaj nową parafię poświęconą Niepokalanemu Sercu Maryi – być wotum wdzięczności za ocalenie życia Jana Pawła II 13 maja 1981 roku i dziękczynienia za objawienia Matki Bożej w całym świecie.

Sanktuarium to zaprojektowano na planie przypominającym kształt słońca: niedwuznacznie odnoszącym się do fatimskiego cudu słońca. Świątynia została poświęcona przez bp. J. Galeckiego 14 sierpnia 1988 roku. Sanktuarium szczyści się pierwszą w Polsce figurą Matki Bożej Fatimskiej, poświęconą w Watykanie 10 listopada 1985 roku i ukoronowaną przez papieża Jana Pawła II 11 czerwca 1987 roku na szczecińskich Jasnych Błoniach. Papież powiedział wówczas: „W duchu tego właśnie zawierzenia rodzin polskich, prosimy, aby przyjęła od nas «papieskie korony» na swój fatimski wizerunek jako znak czci i miłości wszystkich rodzin całego Ludu Bożego na tej ziemi”³⁹.

Drewniana figura (wys. 120 cm) przywieziona z Fatimy, dar Błękitnej Armii USA i Francji, została intronizowana w kaplicy św. Kazimierza 1 stycznia

---

³⁶ P. Pryma, dz. cyt., s. III.

³⁷ Tamże.

³⁸ A. Offmański, A. Steckiewicz, *Sanktuarium Maryjne na osiedlu Słonecznym w Szczecinie*, *Prezbiterium* 7–9 (1988), s. 68–70.

³⁹ G. Wejman, A. Rasmus, *Jan Paweł II w Szczecinie*, Szczecin 2002, s. 24.

1986 roku. Po koronacji odbyła wędrówkę po ziemiach diecezji, a od 15 sierpnia 1988 roku, królując w nowym sanktuarium, jest przedmiotem kultu i żywej wiary.

Sanktuarium Nadodrzańskiej Królowej Pokoju w Siekierkach – powołane 1 lipca 1984 roku⁴⁰ (brak dekretu) – jest duchowym centrum pamięci narodowej, pamięci i ofiary Żołnierza Polskiego walczącego na licznych frontach przez wieki.

Biskup K. Majdański już w 1982 roku podjął starania o utworzenie w Siekierkach parafii. Na wiosnę 1984 roku wyraził zgodę na przyjęcie daru od księży marianów ze Stoczka Warmińskiego. Dar ten to obraz – wierna kopia tamtejszego cudownego obrazu Śnieżnej Królowej Pokoju, przed którym prymas Polski kard. Stefan Wyszyński oddał się w macierzyńską niewolę Maryi – namalowany przez Elżbietę Werc-Czeczot z Poznania w celi więziennej prymasa Polski w Stoczku Warmińskim w 1980 roku. Uroczysty ingres obrazu z zapoczątkowaniem sanktuarium odbył się w niedzielę 1 lipca 1984 roku. W 1985 roku nadano obrazowi tytuł „Nadodrzańskiej Królowej Pokoju”. 19 stycznia 1986 roku została erygowana parafia. Biskup w 1988 roku wmurował i poświęcił kamień węgielny pod budowę sanktuarium (pochodzący z góry Syjon), a 6 maja 1990 roku dokonał uroczystej konsekracji świątyni⁴¹.

4. Posługa duszpasterskim w służbie rodziny

Cała posługa duszpasterska księdza biskupa przesiąknięta była zagadnieniem troski o rodzinę. Jednakże niektóre fakty domagają się szczególnego podkreślenia. Wymieńmy kilka: 23 marca 1980 roku we wszystkich kościołach diecezji modlono się o przebłaganie za grzechy przeciw życiu nienarodzonych⁴²; 6 lipca 1985 roku, w święto Matki Bożej Uzdrawienia Chorych, w kościele Królowej Korony Polskiej w Szczecinie odbyło się diecezjalne spotkanie Rodziny Apostolatu Chorych, w którym wzięło udział ok. 800 chorych z całej diecezji pod opieką

---

⁴⁰ Wcześniej, 1 lipca 1984 r., odbył się uroczysty ingres obrazu Śnieżnej Matki Pokoju, a zarazem zapoczątkowanie istnienia sanktuarium. 15 sierpnia 1985 r. ksiądz biskup nadał Matce Bożej w Siekierkach tytuł „Nadodrzańskiej Królowej Pokoju”. Konsekracja kościoła Matki Bożej Nadodrzańskiej Królowej Pokoju miała miejsce 6 maja 1990 r. Por. B. Wojtkiewicz, *Królowa Nadodrzańskich Legów, Sanktuarium w Siekierkach*, „Kościół nad Odrą i Bałtykiem” 19 (1992), s. 8.

⁴¹ K. Majdański, *Homilia wygłoszona podczas uroczystości konsekracji Sanktuarium Matki Bożej Nadodrzańskiej Królowej Pokoju w Siekierkach nad Odrą 6 maja 1990 r.*, „Prezbiterium” 5–6 (1990), s. 119–123.

⁴² G. Wejman, *Kalendarium (archi)diecezji szczecińsko-kamieńskiej*, s. 382.

30 osób z apostołatu⁴³; 31 maja 1986 roku biskup wydał Instrukcję diecezjalną *Miłosierni wobec Najmniejszych*⁴⁴; 18 czerwca 1986 roku, w uroczystość Zesłania Ducha Świętego, pasterz diecezji ogłosił w bazylice katedralnej „Program życia i miłości”. Program był planem duszpasterskim na zbliżające się 15-lecie diecezji (28 czerwca 1987 roku). Nadto przekazał aparat ultrasonograficzny klinice ginekologiczno-położniczej w szpitalu na szczecińskich Pomorzanach⁴⁵.

Jednakże najważniejszym momentem posługi pasterskiej bp. K. Majdańskiego i w dziejach Pomorza Zachodniego była wizyta papieża Jana Pawła II w Szczecinie. Biskup wręcz nalegał na papieża Jana Pawła II, prosząc o pielgrzymkę do Szczecina. Mówił: „Ojciec Święty powinien być w Szczecinie, bo inaczej obciąży to moje sumienie. A gdy papież zapytał, czy nie będzie przeszkód – odpowiedziałem, że nie będzie. I przyjechał”⁴⁶. Była to tym bardziej ważna wizyta, że słowa papieża w tym miejscu miały rangę europejską. Papież – jak wspominał bp K. Majdański – wiedział: „co znaczy Szczecin, co znaczy Odra i co znaczą porty szczecińskie. Dlatego tak mocno zagrzmał: Wieje wiatr, wiatr od naszego morza”⁴⁷.

Papieska pielgrzymka miała miejsce 11 czerwca 1987 roku i trwała 7 godzin i 15 minut. Przebiegała pod hasłem związanym z małżeństwem i rodziną. Były to dla wszystkich bardzo wzniosłe chwile. Papież z różnymi grupami szczecinian spotkał się w trzech miejscach: na Jasnych Błoniach (sprawował tutaj Mszę św. wobec 700 tys. społeczności; na koniec poświęcił figurkę Matki Bożej Fatimskiej, która nawiedziła wszystkie parafie diecezji szczecińsko-kamieńskiej), w seminarium duchownym (gdzie wmurował kamień węgielny) i w bazylice katedralnej (spotkał się tutaj z duchowieństwem, alumnami, siostrami zakonnymi i członkami instytutów świeckich).

Msza św. koncelebrowana przez papieża i 20 kapłanów odprawiona została w intencji rodzin ziemi pomorskiej i całej Polski. Również do nich skierowana była papieska homilia.

W słowach powitania biskup powiedział: „Przypomniał ostatni Sobór, że te dwie podstawowe wartości chrześcijańskie stanowią zarazem imię własne rodziny, «wspólnoty życia i miłości» (KDK, 9). A Ty nas uczysz, Ojciec Święty, że przyszłość Kościoła i ludzkości idzie tędy, przez rodzinę (por. Fc, 89). Łaska

---

⁴³ Tamże, s. 397.

⁴⁴ Tamże, s. 400.

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ Prywatne wyznanie abp. K. Majdańskiego.

⁴⁷ G. Wejman, *Odszedł dobry Pasterz, obrońca życia i rodziny*, „Prezbiterium” 5–6 (2007), s. 174.

to więc niezwykła, że małżeństwa nasze odnowią dziś wobec Ciebie, Papieża rodzin, przymierze miłości; i że usłyszą słowa tego przymierza miłości: i ci, którzy są powołani do małżeństwa i rodzicielstwa, i ci, których Jezus woła, by zostawili wszystko i szli za Nim – w kapłaństwie, w życiu zakonnym i w instytucjach świeckich życia konsekrowanego. Jest ta Ziemia bardzo spragniona takiej miłości. (...) Niech rozraduje Twoje serce, Ojczyce Święty, votum składane dziś, na Twoje ręce, Jezusowi Eucharystycznemu, który jest: Chlebem życia” (por. J 6,35): votum uratowanego życia najmniejszych dzieci tej Ziemi”⁴⁸.

Papież powiedział m.in.: „Małżeństwo – to wspólnota życia. To dom. To praca. To troska o dzieci. To także wspólnota radości i rozrywka”⁴⁹. Ojciec Święty mocno wyartykułował zagrożenia rodziny. Dlatego też nawoływał, aby „o tym zagrożeniu, o własnym losie mówili, pisali, wypowiadali się przez filmy czy środki przekazu społecznego nie tylko ci, którzy – jak twierdzą – «mają prawo do życia, do szczęścia i samorealizacji», ale także ofiary tego obwarowanego prawami egoizmu. Trzeba, by mówiły o tym zdradzone, opuszczone i porzucone żony, by mówiły porzuceni mężowie. By mówiły o tym pozbawione prawdziwej miłości, ranione u początku życia w swej osobowości i skazane na duchowe kalectwo dzieci, dzieci oddawane ustawowo instytucjom zastępczym – ale... jaki dom dziecka może zastąpić prawdziwą rodzinę?”⁵⁰.

Jan Paweł II stanowczo stwierdził, iż nie ma skutecznej drogi odrodzenia społeczeństw, jak ich odrodzenie przez zdrowe rodziny. Ważne na tej drodze były:

1. Modlitwa – „Modlimy się gorąco, by nie brakowało nikomu dobrej woli, inicjatywy, realizacji. By rodzina była silna Bogiem, a kraj był silny rodziną, zdrową fizycznie i moralnie”⁵¹.
2. Odpowiedzialne rodzicielstwo – „godne osoby ludzkiej, stworzonej «na obraz i podobieństwo Boga» (por. Rdz 1,26). Odpowiedzialność za miłość. Tak: miłość, Drodzy Małżonkowie, mierzy się właśnie tą rodzicielską odpowiedzialnością. A więc – rodziny odpowiedzialne za życie, za wychowanie. Czyż nie o tym właśnie mówią słowa przysięgi małżeńskiej? Odpowiedzialność wzajemna: męża za żonę, żony za męża, rodziców za dzieci”⁵².

⁴⁸ G. Wejman, A. Rasmus, dz. cyt., s. 15–16.

⁴⁹ Tamże, s. 19.

⁵⁰ Tamże, s. 20–21.

⁵¹ Tamże, s. 21.

⁵² Tamże, s. 21–22.

3. Praca. W latach 80. Szczecin był miejscem doniosłych wydarzeń i doniosłych umów pomiędzy władzami państwowymi a przedstawicielami świata pracy. Ojciec Święty przypomniał, że „została nam zadana praca nad pracą”⁵³. Idąc dalej w tych rozważaniach, papież przywołał słowa ze swojej encykliki (*Laborem exercens*, 10): „Rodzina jest bowiem równocześnie wspólnotą, która może istnieć dzięki pracy i jest zarazem pierwszą wewnętrzną szkołą pracy dla każdego człowieka”⁵⁴. Mówiąc dalej o pracy, papież przypomniał zasadę benedyktyńską „módl się i pracuj” oraz słowa kard. Stefana Wyszyńskiego, według którego praca ma dwa cele: „udoskonalenie rzeczy i udoskonalenie człowieka pracującego (...) ma być tak wykonywana, by w jej wyniku człowiek stawał się lepszy”⁵⁵.

Następnie Ojciec Święty zaprosił wszystkie małżeństwa zgromadzone na Jasnych Błoniach i wszystkie małżeństwa na ziemi polskiej, aby odnowiły ślubowania małżeńskie wobec Matki Bożej w Jej fatimskim wizerunku. Powiedział: „Odnawiając Wasze przyrzeczenia małżeńskie, oddajcie całe Wasze życie rodzinne, Wasze dzieci, Wasze troski rodzicielskie w macierzyńskie dłonie Maryi. Złóżcie je pod sercem tej matki, która idzie przed nami «w pielgrzymce wiary»”⁵⁶.

Mieszkańcy Szczecina jako dar wdzięczności dla papieża przekazali votum życia, księgę z 234 istnieniami ludzkimi, uratowanymi przed zamordowaniem w wyniku aborcji. Po Komunii św. (papież udzielił Komunii św. 102 osobom), Ojciec Święty dokonał poświęcenia i ukoronowania figury Matki Bożej Fatimskiej.

Podsumowanie

Arcybiskup Majdański był wielkim patriotą, był szlachetnym i mądrym człowiekiem. Rada Miasta Szczecina nadała mu honorowe obywatelstwo (1996). To samo uczyniła Rada Miasta Stargardu Szczecińskiego (2005)⁵⁷ i Polic (2005), a także Warszawy (2004) i Łomianek (2003). Za zasługi na polu pojednania polsko-niemieckiego został odznaczony Orderem Wielkim Niemieckiego Krzyża Zasługi z Gwiazdą przyznanym przez prezydenta RFN Richarda von Weizsäckera

---

⁵³ Tamże, s. 22.

⁵⁴ Tamże.

⁵⁵ Tamże, s. 23.

⁵⁶ Tamże, s. 23–24.

⁵⁷ Obecnie Stargard.

(1991)⁵⁸. Ksiądz biskup jest pierwszym Polakiem, który otrzymał tak wysokie odznaczenie. W 1995 roku został uhonorowany Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski⁵⁹. Za całokształt zasług 11 listopada 2006 roku otrzymał w pałacu prezydenckim z rąk prezydenta Rzeczypospolitej Lecha Kaczyńskiego najwyższe i najstarsze polskie odznaczenie – Order Orła Białego⁶⁰.

Arcybiskup K. Majdański był człowiekiem służącym prawdzie. Wiedział, że służąc prawdzie, służy wolności, wyzwoleniu człowieka i narodów, a nade wszystko – życiu i rodzinie. Ostatnia opublikowana wypowiedź księdza arcybiskupa niosła ze sobą jego życiowe wyzwanie: „Słuchać Boga, by żyć”⁶¹.

Bibliografia

Źródła

Archiwum Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego w Szczecinie, bp K. Majdański, *Dekret, znak: B 2 – 6/81*, Szczecin, 24 marca 1981 r.

Archiwum Domu Pomocy Społecznej w Moryniu, *Kronika zakładu*.

Archiwum Domu Samotnej Matki w Karwowie, *Kronika*.

Archiwum Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego w Brzezinach, *Kronika domu*.

Opracowania

Arcybiskup prof. dr hab. Kazimierz Majdański. Obrońca życia i mąż stanu, red. K. Kozłowski, G. Wejman, „Rozprawy i Studia Uniwersytetu Szczecińskiego” 794 (2011).

Bazylik D., *Publikacje ks. abp. prof. dr. hab. Kazimierza Majdańskiego*, w: *Arcybiskup prof. dr hab. Kazimierz Majdański. Obrońca życia i mąż stanu*, red. K. Kozłowski, G. Wejman, „Rozprawy i Studia Uniwersytetu Szczecińskiego” 794 (2011), s. 169–189.

Fenrych P., *Diecezja szczecińsko-kamińska w XV-leciu. Kalendarium*, „Prezbiterium” 1–3 (1987), s. 80–95.

---

⁵⁸ *Uroczystość udekorowania Wielkim Niemieckim Krzyżem Zasługi z Gwiazdą Jego Ekscelencji Księdza Biskupa prof. dr. hab. Kazimierza Majdańskiego*, Szczecin, dom biskupi, dn. 3 sierpnia 1991 r., „Prezbiterium” 7–8 (1991), s. 219–227.

⁵⁹ *Uroczystości pogrzebowe w Łomiankach*, „Prezbiterium” 5–6 (2007), s. 170.

⁶⁰ *Ks. Arcybiskup Kazimierz Majdański – odznaczony Orderem Orła Białego*, „Prezbiterium” 5–6 (2007), s. 168.

⁶¹ K. Majdański, *Słuchać Boga, by żyć*, Warszawa–Łomianki 2007, s. 24.

- Ingres szczeciński*, 8 IV 1979 r., „Prezbiterium” 76 (1979), nr 4, s. 138–153.
- Jan Paweł II, *Przemówienie Ojca Świętego do alumnów seminariów duchownych, Szczecin, katedra św. Jakuba 11 czerwca 1987 r.*, „Prezbiterium” 4–6 (1987), s. 43–50.
- Ks. Arcybiskup Kazimierz Majdański – odznaczony Orderem Orła Białego, „Prezbiterium” 5–6 (2007), s. 168.
- Majdański K., *Będziecie moimi świadkami*, Szczecin 1987.
- Majdański K., *Dekret erekcji Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Szczecińsko-Kamińskiej*, „Prezbiterium” 2–3 (1981), s. 111.
- Majdański K., *Dekret powołania Caritas Diecezji Szczecińsko-Kamińskiej, Znak: C 5–1 3/90, Szczecin, dnia 23 I 1990 r.*, „Prezbiterium” 5–6 (1990), s. 111.
- Majdański K., *Homilia wygłoszona podczas uroczystości konsekracji Sanktuarium Matki Bożej Nadodrzańskiej Królowej Pokoju w Siekierkach nad Odrą 6 maja 1990 r.*, „Prezbiterium” 5–6 (1990), s. 119–123.
- Majdański K., *III Komunikat do duchowieństwa diecezji*, „Prezbiterium” 1–2 (1982), s. 46–47.
- Majdański K., *Słuchać Boga, by żyć*, Warszawa–Łomianki 2007.
- Majdański K., *V Komunikat do duchowieństwa diecezji*, „Prezbiterium” 1–2 (1982), s. 60–62.
- Nowak B., *Ćwierć wieku w służbie nowego życia*, „KnOiB-Niedziela” 30 (2007), s. I–III.
- Offmański A., Steckiewicz A., *Sanktuarium Maryjne na osiedlu Słonecznym w Szczecinie*, *Prezbiterium* 7–9 (1988), s. 68–70.
- Offmański A., *Instytut Studiów nad Rodziną UKSW. Punkt Konsultacyjny w Szczecinie*, Szczecin 2000.
- Poświęcenie kościoła seminaryjnego i seminarium, inauguracja Roku Akademickiego w AWSD, konferencja biskupów archidiecezji szczecińsko-kamińskiej*, „Prezbiterium” 9–10 (1993), s. 254–255.
- Prokop K.R., *Biskupi zachodniopomorscy (X–XX w.)*, Koszalin 2003.
- Pryma P., *Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamińskiej*, „KnBiO-Niedziela” 43 (1999), s. III.
- Przykucki M., *Dekret erekcji Instytutu Świeckiego Życia Konsekwowanego Świętej Rodziny, znak AM-III-2-50/99*, „Prezbiterium” 3–4 (1999), s. 108.
- Przykucki M., *Dekret ustanowienia kościoła rektorskiego w seminarium*, „Prezbiterium” 11–12 (1993), s. 328.
- Przykucki M., *Dekret, znak: B 2 – 4/94*, „Prezbiterium” 7–8 (1994), s. 217.
- Uroczystości pogrzebowe w Łomiankach*, „Prezbiterium” 5–6 (2007), s. 170.
- Uroczystość udekorowania Wielkim Niemieckim Krzyżem Zasługi z Gwiazdą Jego Ekscelencji Księdza Biskupa prof. dr. hab. Kazimierza Majdańskiego, Szczecin, dom biskupi, dn. 3 sierpnia 1991 r.*, „Prezbiterium” 7–8 (1991), s. 219–227.

- Wejman G., *Dyplomy Benemerenti 2016*, „KnBiO-Niedziela” 4 (2017).
- Wejman G., *Kalendarium (archi)diecezji szczecińsko-kamieńskiej*, w: *Kalendarium Kościoła na Pomorzu Zachodnim i Ziemi Lubuskiej ze szczególnym uwzględnieniem lat 1945–2005*, red. G. Wejman, „Studia i Rozprawy Uniwersytetu Szczecińskiego” 11 (2007), s. 361–462.
- Wejman G., *Odszedł dobry Pasterz, obrońca życia i rodziny*, „Prezbiterium” 5–6 (2007), s. 171–176.
- Wejman G., Rasmus A., *Jan Paweł II w Szczecinie*, Szczecin 2002.
- Wittlieb M., „*Gaudeamus igitur*” w *szczecińskim Punkcie Konsultacyjnym ATK*, „Prezbiterium” 12 (1979), s. 370–371.
- Wojtkiewicz B., *Królowa Nadodrzańskich Łęgów, Sanktuarium w Siekierkach*, „Kościoł nad Odrą i Bałtykiem” 19 (1992), s. 8.
- Zarządzenie nr 12 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 16 czerwca 1987 r. w sprawie zmian organizacyjnych w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie.

**DZIAŁALNOŚĆ PRORODZINNA
BISKUPA PROFESORA KAZIMIERZA MAJDAŃSKIEGO
Z PERSPEKTYWY DIECEZJI SZCZECIŃSKO-KAMIENSKIEJ**

Streszczenie

Abp prof. dr hab. Kazimierz Majdański (+ 29 kwietnia 2007 roku) był człowiekiem służącym prawdzie. Wiedział, że służąc prawdzie, służy wolności, wyzwoleniu człowieka i narodów, a nade wszystko służy życiu i rodzinie. Zdrowe i silne Bogiem rodziny były jego największą troską. Na tym polu podjął wiele bardzo cennych inicjatyw, zarówno w przestrzeni Kościoła powszechnego, w Polsce, jak i w diecezji szczecińsko-kamieńskiej. Wśród nich można wymienić powołanie do istnienia: Instytutu Studiów nad Rodziną, Wspólnoty Świętej Rodziny, Wyższego Seminarium Duchownego, Domu Samotnej Matki, Caritas Diecezji Szczecińsko-Kamieńskiej, sanktuariów Maryjnych, to także sympozja naukowe i liczne publikacje naukowe na temat życia i rodziny, a nade wszystko niestrudzone zabiegi o to, aby diecezja szczecińsko-kamieńska i całe Pomorze Zachodnie spotkało się w Szczecinie z Janem Paweł II – papieżem rodzin. Ostatnia opublikowana wypowiedź abp. K. Majdańskiego niosła ze sobą jego życiowe wyzwanie: „Słuchać Boga, by żyć”.

Słowa kluczowe: abp Kazimierz Majdański, rodzina, służba rodzinie, życie, diecezja szczecińsko-kamieńska

**PRO-FAMILY ACTIVITY OF BP. PROF. KAZIMIERZ MAJDANSKI FROM
THE PERSPECTIVE OF THE SZCZECIN-KAMIEŃ DIOCESE****Summary**

Abp Prof. Dr hab. Kazimierz Majdański (+ 29.04.2007) was a man serving the truth. He knew that by serving the truth, he served freedom, the liberation of man and the nations, and above all serves life and family. Healthy families and strong by God is his greatest concern. In this field he undertook many very valuable initiatives, both in the space of the universal Church, in Poland, and in the diocese of Szczecin-Kamień. Among them is the call to existence: Institute of Family Studies, Community of the Holy Family, High Seminary, House of the Single Mother, Caritas of the Diocese Szczecin-Kamień, Marian shrines and scientific symposia, numerous scientific publications on life and family and above all untiring efforts to ensure that the Diocese of Szczecin-Kamien and the whole Western Pomerania met in Szczecin with Pope John Paul II – the pope of the family. The last published statement of Archbishop. K. Majdański brought with him his life-long challenge: “Listen to God to live”.

Keywords: Archbishop Kazimierz Majdański, family, family service, life, Diocese of Szczecin and Kamień

Translated by Mirosława Landowska